

Petru Rușșindilar, *HURMUZĂCHEȘTII ÎN VIAȚA CULTURALĂ ȘI POLITICĂ A BUCOVINEI*, Editura “Glasul Bucovinei” Iași, 1995, 230 p.

Cercetarea științifică privitoare la istoria Bucovinei a înregistrat, în ultimele decenii, progrese notabile. Zestrea istoriografică s-a îmbogățit cu valoroase lucrări de sinteză, monografii tematice și numeroase studii și articole de dimensiuni mai mici. Intensificarea activității istoriografice se reflectă direct în expansiunea planurilor editoriale și diversificarea spectrului lor tematic. În anul 1995, spre exemplu, s-a creat, la Editura “Glasul Bucovinei”, în cadrul colecției “Istorie și civilizație” o serie specială denumită “Biblioteca de Istorie a Bucovinei”. Editorii își propun să continue, în condiții noi, colecția inițiată cu opt decenii în urmă de I.E. Torouțiu. În perspectivă, ediția nouă a seriei este menită să valorifice în spirit unitar cercetările în domeniul de referință.

Monografia intitulată *Hurmuzăcheștii în viața culturală și politică a Bucovinei*, elaborată de istoricul sucevean Petru Rușșindilar, are privilegiul de a inaugura noua serie editorială. Apărută sub auspiciile Centrului de Istorie și Civilizație Europeană din Iași, lucrarea se revendică a fi prima sinteză cuprinzătoare despre această ilustră familie de români bucovineni, care, prin viața și activitatea pilduitoare, cu adevărat mesianică a membrilor ei, a reprezentat nucleul principal de luptă pentru apărarea naționalității, limbii și credinței străbune în Bucovina, pentru obținerea autonomiei politice și unirea provinciei cu patria mamă. Toate evenimentele din istoria Bucovinei până la Marea Unire din 1918 se află sub puternica înrăurire a remarcabilelor personalități aparținând familiei Hurmuzachi. Prin urmare – afirmă în deplină cunoștință de cauză Petru Rușșindilar – a abordat global viața și opera acestei pleiade de cărturari și patrioți înseamnă de fapt a traversa în sinteză întreaga istorie a Bucovinei.

Cunoscând bine literatura de specialitate și izvoarele de epocă, autorul preia și selectează, într-o viziune **proprie** acele momente și detalii care definesc în mod pregnant personalitatea Hurmuzăcheștilor pe parcursul a trei generații. Analiza propriu-zisă a personalităților începe cu vornicul Doxachi Hurmuzachi și soția lui Elena, continuă cu descendenții acestora – Constantin, Eudoxiu, Gheorghe, Alexandru, Nicolae, Eufrosina și Eliza – și se încheie cu unii urmași ca Doxuța G. Hurmuzachi, Constantin N. Hurmuzachi și Alexandru N. Hurmuzachi.

În cele 230 de pagini ale lucrării este realizat un excurs sintetic asupra principalelor acțiuni inițiate și a rezultatelor obținute pe tărâm cultural, științific, politic și național în perioada 1812-1918. Reliefarea aportului individual sau colectiv al acestor adevărați apostoli ai neamului la grandioasa operă de regenerare națională s-a făcut prin îmbinarea armonioasă a metodei cronologice cu cea tematică. Activitatea Hurmuzăcheștilor este prezentată în spirit obiectiv, cu lumini și umbre, de fiecare dată în contextul participării celorlalte mari personalități ale românilor din epoca modernă. În condițiile în care “doctrina bucovinismului austriac” viza deznaționalizarea și dezbinarea națională, fiind inoculată cu perfidie în rândul unor fruntași români, Hurmuzăcheștii s-au dovedit apărători de nădejde ai intereselor naționale, acționând cu vigoare deosebită pentru conservarea sentimentului național.

În lupta pentru împlinirea aspirațiilor neamului, ei au utilizat, cu demnitate, principalele mijloace ce le-au stat la dispoziție: instituțiile politice provinciale și imperiale, presa, adunările publice, activitatea științifică pe tărâm istoric și juridic și cea culturală. Hurmuzăcheștii au participat neîntrerupt la viața cultural-politică bucovineană, au colaborat cu autoritățile imperiale austriece, dar nu au făcut în nici o împrejurare concesii privitoare la unitatea, independența, integritatea și demnitatea românilor. Scrisă într-un stil atrăgător și fluent, cu o structură bine articulată, cartea este accesibilă nu numai specialiștilor, ci și tuturor acelor cititori care îndrăgesc istoria și cultura Bucovinei.

Mihai Lazăr